

Sygn. akt: I C 314/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 08 września 2021 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym: Przewodnicząca sędzia Ewa Oknińska

Protokolant: p.o. sekretarza sądowego Magdalena Sasin,

po rozpoznaniu w dniu 11 sierpnia 2021 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **W. P. i R. P.**

przeciwko **Bankowi (...) S.A. w W.**

o zapłatę,

I.zasądza od pozwanego Banku (...) S.A. w W. na rzecz powodów W. P. i R. P. kwotę 20.194,77 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 13 września 2018 r. do dnia zapłaty,

II.w pozostałym zakresie oddala powództwo określone w pkt I.1 pisma powodów z dnia 1 kwietnia 2021 r.,

III.zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 8.915 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 13 września 2018 r. do dnia zapłaty,

IV.oddala powództwo o zasądzenie ustawowych odsetek za opóźnienie od kwoty 8.915 zł od dnia 14 sierpnia 2018 r. do dnia 12 września 2018 r. ,

V.zasądza do pozwanego na rzecz powodów kwotę 7.349,95 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 13 września 2018 r. do dnia zapłaty,

VI. oddala powództwo o zasądzenie ustawowych odsetek za opóźnienie od kwoty 7.349,95 zł od dnia 14 sierpnia 2018 r. do dnia 12 września 2018 r. ,

VII.zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 11.388,54 CHF z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 11 maja 2021 r. do dnia zapłaty,

VIII.w pozostałym zakresie oddala powództwo o zapłatę z tytułu zwrotu świadczeń w związku z zastosowaniem w umowie niedozwolonych postanowień umownych,

IX. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 7.405,70 zł tytułem kosztów procesu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty,

X. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 314 zł tytułem kosztów postępowania pojednawczego.

sędzia Ewa Oknińska

Sygn. akt I C 314/20

UZASADNIENIE

Powodowie W. P. i R. P. ostatecznie żądali:

1) zasądzenia od pozwanego Banku (...) S.A. w W. na ich rzecz łącznie kwoty 62.265,25 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi:

a) dla kwoty 62.249,09 zł od 14 sierpnia 2018 r. do dnia zapłaty,

b) dla kwoty 16,16 zł od dnia następującego po dniu doręczenia stronie pozwanej pozwu tj. od 16 lipca 2020 r. (k. 125) do dnia zapłaty,

tytułem zwrotu nienależnych świadczeń spełnionych przez powodów na rzecz pozwanego w okresie od 4 września 2008 r. do dnia 5 lutego 2018 r. w związku z zastosowaniem w umowie kredytu hipotecznego nr (...) (...) z 24 lipca 2008 r. niedozwolonych postanowień umownych,

2) zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów łącznie 8.915 zł tytułem nienależnie pobranych przez pozwanego składek ubezpieczenia kredytu z niskim udziałem własnym kredytobiorców w trakcie trwania umowy kredytu hipotecznego z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 14 sierpnia 2018 r. do dnia zapłaty,

3) zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów łącznie kwoty 7.349,95 zł tytułem nienależnie pobranej przez pozwanego prowizji za zwiększone ryzyko banku z tytułu występującego niskiego wkładu w trakcie trwania umowy kredytu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 14 sierpnia 2018 r. do dnia zapłaty,

4) zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 34 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono do dnia zapłaty,

5) zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania pojednawczego prowadzonego przed Sądem Rejonowym dla W. w W. w wysokości 314 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w zapłacie liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono do dnia zapłaty,

ewentualnie, w przypadku nieuwzględnienia powyższych żądań w wyniku przyjęcia przez Sąd, ze strony nie pozostają związane stosunkiem prawnym kredytu i istnieją przesłanki do stwierdzenia nieważności umowy kredytowej, wnieśli o:

1) zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów łącznie kwoty 17.088,44 zł i kwoty 23.977,34 CHF z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od:

a) kwoty 17.088,44 zł od dnia następnego po dniu doręczenia pisma zawierającego rozszerzenie powództwa tj. od dnia 27 kwietnia 2021 r. (k. 807) do dnia zapłaty,

b) kwoty 23.977,34 CHF od dnia następnego po dniu doręczenia pisma zawierającego rozszerzenie powództwa tj. od dnia 27 kwietnia 2021 r. (k. 807) do dnia zapłaty,

tytułem zwrotu nienależnych świadczeń spełnionych przez powodów na rzecz pozwanego w okresie od 4 kwietnia 2011 r. do 5 lutego 2018 r. w związku z wykonywaniem umowy kredytu hipotecznego nr (...) (...) z 24 lipca 2008 r.,

2) zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów łącznie 8.915 zł tytułem nienależnie pobranych przez pozwanego składek ubezpieczenia kredytu z niskim udziałem własnym kredytobiorców w trakcie trwania umowy kredytu hipotecznego z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 14 sierpnia 2018 r. do dnia zapłaty,

3) zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów 7.349,95 zł tytułem nienależnie pobranej przez pozwanego prowizji za zwiększone ryzyko banku z tytułu występującego niskiego wkładu w trakcie trwania umowy kredytu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 14 sierpnia 2018 r. do dnia zapłaty,

4) ustalenie nieistnienia pomiędzy stronami stosunku prawnego kredytu w związku z nieważnością umowy kredytu (...) (...) z 24 lipca 2008 r.,

ewentualnie, w przypadku uznania przez Sąd stanowiska kredytobiorców w zakresie abuzywnego charakteru kwestionowanych zapisów umownych przy jednoczesnym zanegowaniu podstaw do domagania się zwrotu świadczeń wyłącznie w walucie PLN będącej w istocie rzeczywistą walutą kredytu oraz zanegowaniu nieważności całej umowy, wniesli o:

1) zasądzenie od pozwanego łącznie na rzecz powodów 20.194,77 zł oraz 23.97,34 CHF z ustawowymi odsetkami liczonymi od:

a) kwoty 20.194,77 zł od dnia 14 sierpnia 2018 r. do dnia zapłaty,

b) kwoty 23.977,34 CHF od dnia następnego po doręczeniu pozwanemu odpisu niniejszego pisma tj. tj. od dnia 27 kwietnia 2021 r. (k. 807) do dnia zapłaty,

tytułem zwrotu nienależnych świadczeń spełnionych przez powodów na rzecz pozwanego w okresie od 4 września 2008 r. do 5 lutego 2018 r. w związku z zastosowaniem w umowie kredytu hipotecznego niedozwolonych postanowień umownych,

2) zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów łącznie 8.915 zł tytułem nienależnie pobranych przez pozwanego składek ubezpieczenia kredytu z niskim udziałem własnym kredytobiorców w trakcie trwania umowy kredytu hipotecznego z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonym od 14 sierpnia 2018 r. do dnia zapłaty,

3) zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów 7.349,95 zł tytułem nienależnie pobranej przez pozwanego prowizji za zwiększone ryzyko banku z tytułu występującego niskiego wkładu w trakcie trwania umowy kredytu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 14 sierpnia 2018 r. do dnia zapłaty,

W uzasadnieniu pozwu powodowie wskazali, że umowa kredytu została zawarta na wzorcu umownym stosowanym przez pozwanego bank. W chwili zawierania umowy, osoby działające na rzecz pozwanego w sposób bardzo ogólny omówiły zapisy umowy, a powodom nie została przedstawiona rzetelna informacja dotycząca ich praw i obowiązków wynikających z umowy, w szczególności nie zostali poinformowani o rzeczywistym ryzyku związanym z indeksacją kredytu kursem CHF. Przedstawione powodom informacje i pouczenia zostały zaprezentowane w zniekształcony sposób, ponieważ wyeksponowane zostały wyłącznie rzekome korzyści (niższa wysokość raty i oprocentowanie). Powodowie nie mieli możliwości negocjowania warunków umowy, w szczególności w zakresie wyboru sposobu uruchomienia kredytu, sposobu spłaty raty. Mogli jedynie zaakceptować zapisy o treści zaproponowanej przez pozwanego bank. Nadto nie mieli wiedzy na temat zasad realizacji i skutkach narzuconego im przez bank zabezpieczenia w formie ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, nie został im przedstawiony sposób wyliczenia składki ani ogólne warunki umowy ubezpieczenia. W ich ocenie pozwany nie wyjaśnił powodom na etapie przedkontraktowym w sposób zrozumiały i klarowny mechanizmu klauzuli zmiennego oprocentowania, klauzuli indeksacyjnej oraz zmienności kursów walut. Powodowie nie zostali poinformowani o stosowaniu dwóch różnych kursów walut CHF do ustalenia kapitału kredytu i spłaty rat kredytu, których różnica stanowiła de facto dodatkowy zysk banku, a tym samym faktyczna wysokość zobowiązania była nieznana powodom, a kwota kredytu i wysokość rat kredytu uzależniona od mierników wartości im nieznanych. Tym samym powodowie zostali obciążeni nieograniczonym ryzykiem kursowym zwiększającym koszty po ich stronie, podczas gdy bank ryzykował jedynie kwotą udzielonego kredytu.

Postanowienia umowne zawarte w : § 2 ust. 2, § 7 ust. 1 umowy, aneksie nr (...) oraz §8 ust. 3, § 9 ust. 4, §10 ust. 4 i 5, §11 ust. 4, § 12 ust. 3, § 13 ust. 4 regulaminu w zakresie klauzuli waloryzacyjnej oraz §9 ust. 7-11 umowy, § 7

ust. 5-8 regulaminu oraz aneksie nr (...) w zakresie ubezpieczenia kredytu z niskim udziałem własnym - są abuzywne, gdyż w ocenie powodów nie były indywidualnie uzgodnione z nimi jako konsumentami. Kształtują one prawa i obowiązki powodów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy jako konsumentów. W pozwie powodowie wyrazili stanowisko, że eliminacja klauzuli umownej nie może prowadzić do zmiany charakteru stosunku łączącego strony. Konsekwencją czego, winno być rozliczenie świadczeń dokonanych przez powodów na rzecz pozwanego.

Powodowie odnosząc się do żądania ewentualnego pozwu wskazali, że posiadają interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności umowy kredytu. Wątpliwości co do stanu niepewności prawnej powodów wynikają przede wszystkim z braku jednolitego stanowiska w judykaturze sądów powszechnych i SN (pozew k. 93-112, oraz pismo zawierające rozszerzenie powództwa k. 789-796).

W odpowiedzi na pozew, pozwany bank wniósł o oddalenie powództwa w całości i zwrot kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwany zaprzeczył wszystkim twierdzeniom powodów, podnosząc, że:

- a) kredyt powodów jest kredytem walutowym,
- b) powodowie dobrowolnie zrezygnowali z zaciągniętego kredytu złotowego, którego oferta została im przedstawiona w pierwszej kolejności,
- c) umowa kredytu indeksowanego mieści się w konstrukcji umowy kredytu wskazanej w ustawie prawo bankowe,
- d) umowa kredytu nie zawiera jakichkolwiek postanowień, które prowadziłyby do jej sprzeczności z naturą zobowiązania kredytu i jest zgodna z art. 353¹ k.c.,
- e) dopuszczalność kredytów indeksowanych znajduje swoje uregulowanie w prawie polskim i wspólnotowym,
- f) orzeczenie, które zostało wydane w ramach kontroli abstrakcyjnej nie ma znaczenia w niniejszym postępowaniu, gdyż w sprawach indywidualnych to powodowie winni wykazać wszystkie przesłanki abuzywności postanowienia umownego, czego nie uczynili,
- g) ustawa antyspreadowa z 2011 r. wyeliminowała nawet potencjalnie niedozwolony charakter klauzul indeksacyjnych,
- h) postanowienia dotyczące klauzuli indeksacyjnej oraz sposobu spłaty rat kredytu były indywidualnie uzgodnione z powodami,
- i) nawet, gdyby uznać bezskuteczność postanowień dotyczących kursu, nie oznacza to upadku całego mechanizmu indeksacji,
- j) kursy wskazane w tabeli kursów były i są kursami rynkowymi,
- k) w przypadku uznania, że brak jest podstaw do zastosowania kursu rynkowego, rozliczenia stron powinny zostać dokonane poprzez przyjęcie do nich kursów średnich NBP z dnia wymagalności poszczególnych roszczeń,
- l) postanowienia dotyczące niskiego wkładu własnego oraz prowizji zostały indywidualnie uzgodnione z powodami i wprowadzone do umowy na wyraźny ich wniosek, dlatego wykluczona jest możliwość zakwalifikowania ich jako klauzul abuzywnych.

Z ostrożności procesowej podniósł zarzut przedawnienia części roszczenia powodów. W jego ocenie, roszczenie z tytułu raty, opłaty z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, a także prowizji są świadczeniem okresowym, które przedawnia się z terminem 3 lat. Zatem, roszczenie powodów za okres wcześniejszy niż trzy lata liczone wstecz

od dnia wniesienia pozwu są przedawnione (odpowieź na pozew k. 152-228 oraz replika do pisma rozszerzającego powództwo k. 809-827).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie w dniu 20 czerwca 2008 r. podpisali wniosek kredytowy o kredyt w wysokości 256.400 zł. Jako walutę kredytu wskazali (...).

W tym samym dniu, tj. 20 czerwca 2008 r. powodowie złożyli oświadczenie, że zapoznali się z informacją dla osób ubiegających się o produkty hipoteczne indeksowane kursem waluty obcej, oparty na zmiennej stopie procentowej. W informacji tej wskazano, że wybierając zadłużenie w walucie obcej, kredytobiorcy korzystają aktualnie z oprocentowania niższego w porównaniu z kredytem złotowym i spłacają miesięcznie niższą ratę kredytu. Podkreślono przy tym, że zaciągając zobowiązanie w walucie obcej, kredytobiorcy narażeni są na ryzyko zmiany kursów walutowych, co sprawia że zarówno rata spłaty jak i wysokość zadłużenia tytułem zaciągniętego kredytu przeliczona na PLN na dany dzień podlega ciągłym wahaniom, w zależności od aktualnego kursu waluty. Ryzyko kursowe jest znacznie mniejsze, jeżeli o kredyt walutowy ubiega się kredytobiorca osiągający dochody w tej samej walucie obcej. W informacji tej, zachęcono również do rozważania zaciągnięcia długoterminowego kredytu w PLN jako korzystniejszą alternatywę w stosunku do kredytów walutowych, które mimo atrakcyjnych aktualnie warunków cenowych w długim okresie mogą okazać się droższe na skutek wzrostu kursów walutowych. Zapoznano powodów z przykładową symulacją wpływu zmiany stopy procentowej oraz kursu waluty na wysokość raty kredytu.

Powodowie oświadczyli, że zapoznali się z powyższą informacją oraz, że w pierwszej kolejności przedstawiono im ofertę kredytu w PLN, z której zrezygnowali

(dowód: wniosek kredytowy – k. 224- 226, informacja dla wnioskodawców ubiegających się o produkty hipoteczne indeksowane kursem waluty obcej, oparte na zmiennej stopie procentowej k. 252 – 252 v.).

Jednocześnie w umowie w § 5 ust. 3. kredytobiorcy oświadczyli, że wraz z wnioskiem kredytowym otrzymali pismo „Informacja dla wnioskodawców ubiegających się o produkty hipoteczne indeksowane kursem waluty obcej, oparte na zmiennej stopie procentowej” i zapoznali się z nim (dowód: umowa k. 31).

W dniu 24 lipca 2008 r. powodowie i pozwany bank zawarli umowę o kredyt hipoteczny nr (...) (...). Powodowie w umowie oświadczyli, że zapoznali się z regulaminem kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej pozwanego banku oraz cennikiem kredytu hipotecznego (§ 1 umowy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 umowy, pozwany udzielił powodom kredytu w kwocie 252.400 PLN. W § 2 ust. 2 umowy wskazano, że kredyt jest indeksowany do (...), po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna (...) według tabeli kursów walut obcych obowiązującej w banku w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Po uruchomieniu kredytu lub pierwszej transzy kredytu, bank zobowiązał się wysłać kredytobiorcom pismo informujące ich o wysokości pierwszej raty kredytu, kwocie kredytu w (...) oraz jego równowartości w PLN zgodnie z **kursem kupna** (...) według tabeli kursów walut obcych obowiązującej w banku w dniu uruchomienia kredytu lub transzy, przy czym zastrzeżono, że zmiany kursów walut w trakcie okresu kredytowania mają wpływ na wysokość kwoty zaciągniętego kredytu oraz raty kapitałowo-odsetkowej.

Kredyt został przeznaczony na zakup mieszkania na rynku wtórnym za kwotę 252.000 PLN oraz na koszty wliczone do kredytu w wysokości 400 zł (§ 2 ust. 3 k. 29).

Stosownie do § 7 ust 1 umowy, kredytobiorca zobowiązał się spłacić kwotę kredytu w (...) ustaloną zgodnie z § 2 w złotych polskich, z zastosowaniem **kursu sprzedaży** (...), obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z tabelą kursów obcych Banku (...) S.A.

Splata kredytu następować miała przez bezpośrednie potrącanie przez bank należnych mu kwot z rachunku nr (...) (§7 ust. 3 umowy).

Splata kredytu miała być dokonana w 468 miesięcznych ratach obejmujących malejącą część odsetek oraz rosnącą część raty kapitałowej (§ 7 ust. 2 umowy k. 32).

Zgodnie z postanowieniami § 6 umowy, kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej. Oprocentowanie kredytu wynosiło 4.0900% w stosunku rocznym, co stanowiło sumę stopy referencyjnej LIBOR (3M) obowiązującej w dniu sporządzenia umowy oraz marży w wysokości 1.3000 p.p. stałej w całym okresie kredytowania. Całkowity koszt kredytu na dzień zawarcia umowy wynosił 293.021,73 PLN, a rzeczywista roczna stopa oprocentowania na dzień sporządzenia umowy wynosiła 4,98% w skali roku (§12 umowy).

Zabezpieczeniem spłaty kredytu z odsetkami i innych kosztów było ustanowienie hipoteki kaucyjnej do sumy 429.080 PLN na nabywanej nieruchomości, cesji na bank praw z polisy ubezpieczeniowej od ognia i innych zdarzeń losowych oraz cesji na bank praw z polisy ubezpieczeniowej na życie kredytobiorców (§ 9 umowy).

Dodatkowym zabezpieczeniem kredytu do czasu, gdy saldo zadłużenia z tytułu udzielonego kredytu stanie się równe lub niższe niż 211.168 PLN było ubezpieczenie kredytów hipotecznym z niskim własnym udziałem kredytobiorcy na podstawie umowy zawartej przez bank z (...) S.A. (§ 9 ust. 8 umowy).

Nadto, kredytobiorcy zobowiązali się do zwrotu bankowi kosztów ubezpieczenia w wysokości 1.602 PLN za pierwsze 36-miesięczny okres trwania ochrony ubezpieczeniowej (§9 ust. 9 umowy). Zastrzeżono, przy tym, że jeżeli w ciągu okresu 36 miesięcy ochrony ubezpieczeniowej saldo zadłużenia z tytułu udzielonego kredytu nie stanie się równe lub niższe niż 211.168 PLN, kredytobiorca zobowiązuje się do zwrotu kosztów ubezpieczenia za kolejny 36-cio miesięczny okres udzielonej bankowi ochrony przez (...) S.A. ochrony ubezpieczeniowej, o czym kredytobiorca został poinformowany przez bank pisemnie (§9 ust. 10). Z kolei, jeżeli w ciągu okresu 36 miesięcy ochrony ubezpieczeniowej saldo zadłużenia z tytułu udzielonego kredytu stanie się równe lub niższe niż 211.168 PLN, bank dokona zwrotu proporcjonalnej części składki na rachunek kredytobiorcy, za pełne miesiące kalendarzowe pozostające do końca okresu ubezpieczenia, za który składka została uiszczona (§9 ust. 11 umowy).

Zgodnie z § 11.2 umowy, integralną częścią umowy stanowił między innymi regulamin oraz cennik kredyt hipoteczny.

W regulaminie w § 3.1. wskazano, że kredyt jest udzielany w PLN, natomiast w § 3.2. wskazano, że może być indeksowany kursem waluty obcej na podstawie obowiązującej w banku tabeli kursów walut obcych. Z kolei zgodnie z § 2 pkt 18 regulaminu wskazano, że kredyt indeksowany kursem waluty obcej to kredyt udzielony w PLN, indeksowany kursem waluty wg Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku.

Zgodnie z regulaminem, w przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej dla odnowienia zabezpieczenia stosuje się kurs sprzedaży dewiz obowiązujący w dniu odnowienia zabezpieczenia na podstawie obowiązującej w banku tabeli kursów walut obcych (§ 13 ust. 4 regulaminu).

Ani w umowie, ani w regulaminie nie wyjaśniono czym jest tabela kursów walut obcych. Nie informowano również powodów o sposobie ustalania kursów walut w ramach wymienionej wyżej tabeli

(dowód: regulamin – k. 39-48, k. 230-239, zeznania powodów k. 784-785).

W trakcie obowiązywania umowy Bank dokonał zmiany Regulaminu z wersji R.22 na wersję R. 99. .

Stosowanie do postanowień obu tych regulaminów rata kredytu indeksowanego obliczana była według kursu sprzedaży dewiz obowiązującego w banku na podstawie obowiązującej w banku tabeli kursów walut obcych z dnia spłaty (§ 8 ust. 3 Regulaminu). Przy czym w regulaminie R. 99 wskazano, że tabela kursów waluty obcych ustalana jest nie rzadziej niż raz dziennie na podstawie kwotowań rynkowych poszczególnych par walut przy możliwym odchyleniu dla kursu kupna i kursu sprzedaży nie większym niż 10% od kwotowań rynkowych. W przypadku, gdy tabela kursów

walut obcych ustalana jest w danym dniu co najmniej 2-krotnie, do ustalenia wysokości raty przyjmowany jest kurs sprzedaży dewiz dla danej waluty najkorzystniejszy dla kredytobiorcy z kursów obowiązujących w dniu płatności raty (§8.3. regulaminu k. 235 i 244v).

Z kolei w § 8.4. regulaminów wskazano, że kredytobiorca może zastrzec w umowie, iż bank pobierał będzie ratę spłaty w rachunku w walucie do jakiej kredyt jest indeksowany, o ile ten rachunek jest dostępny w ofercie banku (k. 235 i 244v).

Stosownie do § 2 pkt 6 regulaminu niski wkład własny został zdefiniowany jako udział środków własnych kredytobiorcy (rozumiany jako różnica pomiędzy wartością nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie, a kwotą kredytu) w stosunku do wartości nieruchomości poniżej wymaganego standardowo minimum, wynoszący do 10% wartości nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie kredytu w przypadku kredytu w PLN, do 20% wartości nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie kredytu w przypadku kredytu w walucie obcej/ kredytu indeksowanego kursem waluty obcej.

Oplata dotycząca refinansowania kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego określona została w cenniku obowiązującym w dniu zawarcia umowy. Podstawą wyliczenia opłaty dla kredytów indeksowanych kursem waluty obcej przyjmowana była kwota udzielonego kredytu wyrażonego w PLN wyliczona według wartości kursów waluty obcej według tabeli kursów walut obcych obowiązującej w Banku zgodnie ze wzorem:

$Podstawa\ wyliczenia\ opłaty = [kwota\ kredytu\ w\ PLN / kurs\ kupna\ dewiz] * kurs\ sprzedaży\ dewiz - 80\% \text{ wartości nieruchomości stanowiącej przedmiot zabezpieczenia kredytu}$ (§7 ust. 5 regulaminu)

Dodatkowo, zgodnie z § 7 ust. 6 regulaminu, bank pobiera opłatę wynikającą z kosztu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego poprzez automatyczne obciążenie rachunku w PLN kredytobiorcy w dniu uruchomienia środków z kredytu za pierwsze 36 miesięcy obowiązywania umowy kredytowej. Jeżeli w ciągu 36 miesięcy ochrony ubezpieczeniowej stosunek kwoty kredytu pozostającej do spłaty do wartości nieruchomości nie stanie się równy bądź niższy niż 90% w przypadku kredytów udzielonych w PLN lub 80% w przypadku kredytów indeksowanych kursem walut obcej, wówczas bank pobiera opłatę za kolejny 36 miesięczny okres (§7 ust. 7). Z kolei, jeżeli w trakcie okresu wskazanego w ust. 6 i 7 stosunek kwoty kredytu pozostającej do spłaty do wartości nieruchomości stanie się niższy niż 90% w przypadku kredytów udzielonych w PLN lub 80% przypadku kredytów indeksowanych kursem walut obcej, bank dokona zwrotu proporcjonalnej części na rachunek kredytobiorcy za pełne miesiące kalendarzowe pozostające do końca okresu ubezpieczenia, za który składa została uiszczona (§7 ust. 8).

W myśl § 9 ust. 4 regulaminu, w przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej, bank w następnym dniu po upływie terminu wymagalności kredytu, dokonuje przewalutowania całego wymagalnego zadłużenia na PLN z zastosowaniem aktualnego **kursu sprzedaży** dewiz, określonego przez bank w tabeli kursów walut obcych. Od wymagalnego kapitału wyrażonego w PLN bank nalicza dalsze odsetki w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych (k. 235).

Przewalutowanie kredytu na wniosek kredytobiorcy następowało według kursów:

- a) **kupna dewiz** z dnia złożenia wniosku o przewalutowanie na podstawie obowiązującej w banku tabeli kursów walut obcych w przypadku zmiany waluty z PLN na walutę obcą,
- b) **sprzedaży dewiz** z dnia złożenia wniosku o przewalutowanie na podstawie obowiązującej w banku tabeli kursów walut obcych w przypadku zmiany waluty z waluty obcej na PLN (§ 11 ust. 4 regulaminu).

Zgodnie z regulaminem możliwa była wcześniejsza częściowa lub całkowita spłata kredytu. W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej kwota wcześniejszej spłaty jest obliczana według **kursu sprzedaży** dewiz na podstawie obowiązującej w banku tabeli walut obcych z dnia realizacji wskazanego przez kredytobiorcę w dyspozycji o dokonanie wcześniejszej spłaty (§ 10 ust. 4). Od tej czynności należna była prowizja ustalona od kwoty wcześniejszej

spląty i przeliczana według kursu sprzedaży dewiz na podstawie obowiązującej w banku tabeli kursów walut obcych z dnia realizacji wcześniejszej spląty (§ 10 ust. 5 k. 235v).

Pozwany bank przewidywał możliwość podwyższenia kwoty kredytu, przy czym minimalna kwota podwyższenia wynosiła 2.000 PLN. W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej prowizja za podwyższenie kwoty kredytu ustalana była od kwoty podwyższenia, przeliczonej według kursu sprzedaży dewiz na podstawie obowiązującej w banku tabeli kursów walut obcych z dnia sporządzenia aneksu (§12 ust. 1 i 3 regulaminu).

Kredyt został uruchomiony jednorazowo w dniu 4 sierpnia 2008 r. w wysokości 252.400 PLN przy czym kwota 252.000 PLN.

(dowód: zaświadczenie k. 71).

W dniu 24 kwietnia 2012 r. strony zawarły aneks nr (...) do umowy. Na jego podstawie dodano do § 2 umowy zapis w brzmieniu:

„Kurs wymiany walut obcych, na podstawie którego przeliczane są na złote polskie zobowiązania kredytobiorcy wyrażone w walucie obcej, podawany jest w tabeli kursów walut obcych. Podstawą do ustalenia kursów kupna i sprzedaży zawartych w tabeli jest kurs bazowy, stanowiący średnią arytmetyczną z ofert kupna i ofert sprzedaży tej waluty oferowanych przez profesjonalnych uczestników rynku walutowego i podanych na stronie serwisu (...) w chwili tworzenia tabeli. Wartości kursu kupna i wartości kursu sprzedaży z tabeli mogą odbiegać od kursu bazowego o nie więcej niż 10%,

- tabela kursów walut obcych tworzona jest przynajmniej raz dziennie każdego dnia roboczego. Pierwsza tabela tworzona jest pomiędzy godziną 8:00 a 10:00 danego dnia. Tabela kursów walut obcych publikowana jest każdorazowo na stronie (...)

- w przypadku, gdy tabela kursów walut obcych tworzona jest w danym dniu co najmniej dwukrotnie, do ustalenia wysokości zobowiązania wyrażonego w walucie obcej przyjmowany jest kurs sprzedaży dewiz dla danej waluty najkorzystniejszy dla kredytobiorcy spośród kursów sprzedaży dewiz obowiązujących w banku w dniu przeliczania zobowiązania na złote polskie. W przypadku wcześniejszej częściowej spląty kredytu będzie to najkorzystniejszy kurs sprzedaży dewiz spośród kursów obowiązujących w banku danego dnia do chwili złożenia dyspozycji wcześniejszej częściowej spląty”.

Ponadto uległ zmianie § 7 ust. 3 umowy, na podstawie którego strony uzgodniły, że spląta rat będzie dokonywana w walucie obcej, do której indeksowany jest kredyt.

(dowód; aneks nr (...) –k. 222-222 v.).

Strony w dniu 08 sierpnia 2014 r. zawarły aneks nr (...) do umowy, w którym do § 4 umowy dodano ust. 9. Wskazano, że z uwagi na fakt, że saldo zadłużenia z tytułu udzielonego kredytu jest wyższe niż 80 % wartości nieruchomości, stanowiącej przedmiot zabezpieczenia kredytu (niski wkład własny), do czasu gdy saldo zadłużenia nie stanie się równe lub niższe niż 211.168 zł, bank będzie pobierał prowizję za zwiększone ryzyko banku z tytułu występowania niskiego wkładu własnego. Jeżeli do 31 lipca 2014 r. saldo zadłużenia nie stanie się równe lub niższe niż 211.168 zł, bank będzie pobierał prowizję w następującym po nim 36 – miesięcznym okresie. Jeżeli natomiast do ostatniego dnia roboczego ostatniego miesiąca tego 36 miesięcznego okresu, saldo zadłużenia kredytu nie stanie się równe lub niższe niż 211.168 zł, bank będzie pobierał prowizję w następującym po nim 36 miesięcznym okresie.

Wysokość prowizji w danym 36 - miesięcznym okresie miała być obliczana na podstawie wzoru:

$$PR = [((SK * KSD) - (80\% * WN)) * 3,0\%] / 36,$$

gdzie:

PR – prowizja,

SK – saldo zadłużenia z tytułu udzielonego kredytu wg stanu na dzień 31 lipca 2014 r., a w przypadku kontynuacji pobierania prowizji w kolejnych 36- miesięcznych okresach z ostatniego dnia roboczego ostatniego miesiąca 36- miesięcznego okresu poprzedzającego dany 36- miesięczny okres,

(...) kurs sprzedaży (...) według tabeli kursów walut obcych obowiązującej w banku w dniu 31 lipca 2014 r., a w przypadku kontynuacji pobierania prowizji w kolejnych 36- miesięcznych okresach z ostatniego dnia roboczego ostatniego miesiąca 36- miesięcznego okresu poprzedzającego dany 36- miesięczny okres,

WN – wartość nieruchomości stanowiącej przedmiot zabezpieczenia (aneks nr (...) k. 37).

Jednocześnie na podstawie aneksu wykreślono § 9 ust. 8, § 9 ust. 10 i § 9 ust. 11 postanowień umowy. W § 5 aneksu wskazano, że postanowienia regulaminu kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej w banku (...) S.A. **odnoszące się do opłaty z tytułu refinansowania kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego – nie mają zastosowania do umowy.**

(dowód: aneks - k. 37- 38).

W wyniku wykonania umowy pozwany bank pobrał od powodów:

- a) tytułem refinansowania kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu - 8.915 PLN,
- b) tytułem prowizji za zwiększone ryzyko banku z tytułu wystąpienia niskiego wkładu własnego – 7.349,95 PLN.

(...) S.A, V. (...) pismem z dnia 20 lipca 2020 r. poinformował bank, że umowa kredytu nr(...) (...) została zgłoszona przez bank do ubezpieczenia w ramach umowy generalnej ubezpieczenia kredytów hipotecznych z niskim udziałem własnym kredytobiorcy udzielanych przez bank w zastawieniu 47 ubezpieczonych kredytów w sierpniu 2008 r. Podał, że kwota niskiego wkładu została wskazana przez bank w wysokości 53.405,87 zł i składka została uiszczona przez bank. (...) S.A. we W. pismem z dnia 21 lipca 2020 r. potwierdziło objęcie ochroną ubezpieczeniową przedmiotowej umowy oraz opłacenie składek ubezpieczeniowych z tytułu niskiego wkładu za okres ubezpieczenia od 1 sierpnia 2011 r. do 31 lipca 2014 r.

(dowód: zaświadczenie banku k. 72, informacja z dnia 20 lipca 2020 r. – k. 415, potwierdzenie ubezpieczenia – k. 416, dyspozycja wypłaty – k. 255)

Powodowie pismem z 27 lipca 2018 r. zwrócili się do pozwanego banku o:

- zwrot kwoty 62.249,09 zł tytułem nienależnie pobranych rat kapitałowo - odsetkowych w wyższej wysokości niż rzeczywiście powinni powodowie płacić w okresie od 1 września 2008 r. do 5 lutego 2018 r. w związku z zawarciem w umowie niedozwolonych postanowień umownych,
- zwrot kwoty 8.915 zł tytułem nienależnie pobranych opłat z tytułu refinansowania kosztów niskiego wkładu własnego,
- zwrot kwoty 7.349,95 zł tytułem nienależnie pobranej prowizji za zwiększone ryzyko banku z tytułu występowania niskiego wkładu własnego.

W odpowiedzi na powyższe, bank pismem z dnia 13 sierpnia 2021 r. odmówił uwzględnienia reklamacji

(dowód: reklamacja k. 50-56, pismo banku z dnia 13 sierpnia 2018 r. - k. 57-60).

Pismem z 3 sierpnia 2018 r. powodowie zawezwali pozwany bank do zwarcia próby ugodowej. We wniosku wnieśli o:

- a) zapłatę kwoty 8.260,54 zł z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w okresie od 1 września 2008 r. do 4 czerwca 2010 r. z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 3 sierpnia 2018 r. do dnia zapłaty w związku z zastosowaniem w umowie niedozwolonych klauzul umownych,
- b) zapłatę kwoty 1.602 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 3 sierpnia 2018 r. do dnia zapłaty z tytułu nienależnie pobranych od powodów w dniu 4 sierpnia 2008 r. kosztów ubezpieczenia z tytułu niskiego wkładu własnego,
- c) ustalenie, że postanowienie umowne zawarte w treści §2 ust. 2, §4 ust. 6 pkt 2, §7 ust. 1 umowy; §7 ust. 12, §8 ust. 3, §9 ust. 4, §10 ust. 4, § 10 ust. 5, §11 ust. 4, §11 ust. 11, §12 ust. 3, §13 ust. 4 regulaminu oraz §9 ust. 8-11 umowy, §7 ust. 5 pkt 2, §7 ust. 6, §7 ust. 7 regulaminu nie wiążą strony w rozumieniu art. 385¹ k.c. i strony nie będą nimi związane w przyszłości

Bank na wyraził zgody na zawarcie ugody.

(dowód: wniosek o zezwianie do próby ugodowej k. 61-68, odpowiedź banku k 69, protokół k. 70)

Na rozprawie 7 kwietnia 2021 r. powodowie oświadczyli, że akceptują i znają możliwe konsekwencje upadku umowy (vide: zeznania powodów k. 784v).

Łączna wartość rat kredytu (kapitału i odsetki), które powodowie zobowiązani byli uiścić na rzecz pozwanego w okresie od 4 września 2008 r. do 5 lutego 2018 r. przy założeniu, że nie są związani § 2 ust. 2, § 7 ust. 1 umowy, postanowieniami aneksu nr 1 oraz § 8 ust. 3, § 9 ust. 4, § 13 ust. 4 regulaminu kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej w pozwanym banku, przy jednoczesnym uwzględnieniu pozostałych postanowień umownych wynosi 79.277,62 PLN.

Różnica pomiędzy łączną wysokością rat kapitałowo-odsetkowych uiszczonych przez powodów na podstawie umowy, a łączną wysokością rat kredytu (kapitału i odsetek, które powodowie byliby zobowiązani uiścić na rzecz pozwanego od 4 września 2008 r. do 5 lutego 2018 r.), przy założeniu, że:

- a) saldo kredytu nie uległo indeksacji do waluty (...),
- b) kredyt jest oprocentowany według stawki i marży pozwanego wskazanych w umowie z późniejszymi zmianami,
- c) kredyt podlegał spłacie zgodnie z umową kredytową z późniejszymi zmianami – z pominięciem postanowień w zakresie klauzuli indeksacyjnej z uwzględnieniem okresu kredytowania, rodzaju rat, daty spłaty poszczególnych rat kredytu (kapitału i odsetek) odpowiadały datom spłat poszczególnych rat (kapitału i odsetek) i oprocentowania wynikającym z zaświadczenia bankowego, wynosi:

- dla okresu spłaty w PLN – 20.538,84 PLN (nadpłata),

- dla okresu spłaty w (...) 11.388,54 CHF (nadpłata).

(dowód: opinia biegłej z zakresu bankowości M. M. k. 701-706)

Sąd zważył, co następuje:

Sąd dokonał ustaleń faktycznych w sprawie w oparciu o załączone do akt przez strony dokumenty, których wiarygodność nie była kwestionowana przez żadną ze stron, Ponadto Sąd uwzględnił zeznania powodów i zawnioskowanego świadka M. S. (2) w zakresie jakim znajdują potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym. Podnieść należy, że świadek nie uczestniczył przy podpisywaniu umowy ani przy innych czynnościach składających się na jej wykonanie (vide: umowa k. 34, aneks nr (...) k. 36, aneks nr (...) k. 38). Świadek ten ograniczył się do ogólnych

kwestii związanych z funkcjonowaniem kredytów i ich finansowaniem oraz ogólnych procedur ich udzielania przez pozwany bank.

Sąd na podstawie art. 235²§1 pkt 2 k.p.c. pominął wniosek dowodowy pozwanego w postaci wniosku o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków J. C. i K. M. jako nieistotnego dla rozstrzygnięcia sprawy. Z analizy dokumentów bankowych (umowy, wniosku kredytowego, dyspozycji wypłaty transz) wynika, że żaden z ww. świadków nie był obecny przy ich sporządzaniu. Świadczenie mieliby zeznawać o ogólnych kwestiach związanych z funkcjonowaniem kredytów i finansowaniem banku oraz konstrukcji umów, co jest pozbawione znaczenia dla rozstrzygnięcia.

Analizując zasadność powództwa, wskazać należy, że przepisy ustawy Prawo bankowe na dzień zawarcia umowy kredytu dopuszczały możliwość zawierania umów kredytu ze wskazaniem waluty obcej. Jest to nadto konstrukcja dopuszczalna na podstawie art. 353¹ k.c., zgodnie z którym strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego, jej istota polega bowiem na stworzeniu przez bank możliwości wykorzystania przez powodów określonej kwoty pieniędzy w walucie polskiej z obowiązkiem zwrotu w określonym czasie jej równowartości z zastosowaniem miernika w postaci kursu waluty szwajcarskiej.

Odnosnie ryzyka zmiany kursu to wskazać trzeba, że na zmianę kursu waluty wpływa szereg czynników ekonomicznych jak i pozaekonomicznych, niezależnych od woli stron zawartej umowy. Jak wynika z oświadczeń podpisanych przez powodów kredytobiorcy zostali poinformowani o ryzyku kursowym i że po zapoznaniu się z ofertą Banku zdecydowali się zawrzeć umowę kredytu.

W niniejszej sprawie, powodowie odnosząc się do żądania głównego wskazali, że następujące postanowienia: § 2 ust. 2, § 7 ust. 1 umowy, aneksie nr (...) oraz §8 ust. 3, § 9 ust. 4, §10 ust. 4 i 5, §11 ust. 4, § 12 ust. 3, § 13 ust. 4 regulaminu w zakresie klauzuli waloryzacyjnej oraz §9 ust. 7-11 umowy, § 7 ust. 5-8 regulaminu oraz aneksie nr (...) w zakresie ubezpieczenia kredytu z niskim udziałem własnym - są niedozwolone i powinny być pominięte przy ustalaniu treści stosunku prawnego wiążącego konsumenta. Jednocześnie w ocenie powodów po wyeliminowaniu tychże postanowień, umowa może być dalej utrzymana w mocy.

Powodowie, zawierając umowę kredytu występowali jako konsumenci w rozumieniu art. 22¹ k.c., co nie było kwestionowane przez stronę pozwaną. W tym stanie rzeczy w pierwszej kolejności rozważyć należało czy wskazywane przez nich postanowienia miały charakter niedozwolony.

Zgodnie z art. 385¹ k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, które kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami lub rażąco naruszają jego interesy, nie są wiążące, jeżeli nie zostały uzgodnione indywidualnie. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§ 1). Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu, co w szczególności odnosi się do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Wszelkie klauzule sporządzone z wyprzedzeniem są klauzulami pozbawionymi cechy indywidualnego uzgodnienia i okoliczności tej nie niweczy fakt, że konsument mógł znać ich treść. Uznanie, że treść danego postanowienia umownego została indywidualnie uzgodniona, wymagałoby wykazania, że konsument miał realny wpływ na konstrukcję niedozwolonego (abuzywnego) postanowienia wzorca umownego, zaś konkretny zapis był z nim negocjowany.

Zgodnie z postanowieniami umowy wysokość zobowiązania powodów (konsumentów) będzie przeliczana z zastosowaniem dwóch rodzajów kursu waluty indeksacyjnej – wypłata kredytu wg kursu kupna, zaś spłata wg kursu sprzedaży. W obu przypadkach chodzić miało o kursy pozwanego banku publikowane w niezdefiniowanej Tabeli. Konkretny sposób ustalania kursu nie został opisany w umowie. Bank miał jednostronną swobodę w zakresie ustalania kursu waluty indeksacyjnej. Umowa została zawarta na podstawie wzoru opracowanego i stosowanego przez bank.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że sporne postanowienia nie zostały uzgodnione indywidualnie, gdyż powodowie nie mieli rzeczywistego wpływu na treść postanowień w zakresie kursów przyjętych do rozliczeń kredytu, przy wyrażeniu zgody na objęcie kredytu powyższymi klauzulami indeksacyjnymi. Zgoda na przyjęcie zaproponowanych przez bank postanowień warunkowała udzielenie kredytu. Wskazywana przez pozwanego okoliczność dotycząca doświadczenia, świadomości i wiedzy powodów odnośnie postanowień umowy kredytu nie powoduje ustalenia, że postanowienie umowne dotyczące klauzul indeksacyjnych było z kredytobiorcą indywidualnie uzgadniane. Nie ma więc podstaw do przyjęcia, że postanowienia umowy w zakresie mechanizmu ustalania kursu waluty, stanowiącej narzędzie waloryzacji kredytu i wyznaczającej wysokość zobowiązania powodów względem pozwanego, zostały w przypadku umowy stron uzgodnione indywidualnie.

Dalej należało rozważyć, czy – skoro zakwestionowane postanowienia dotyczą głównego przedmiotu umowy – są wystarczająco jednoznaczne i czy wynikające z nich prawa lub obowiązki stron zostały ukształtowane sprzecznie z dobrymi obyczajami lub w sposób rażąco naruszający interesy powodów jako konsumentów.

Umowa nie wskazywała, w jaki konkretnie sposób tabela kursów banku jest ustalana. Nie wskazywał również tego Regulamin kredytowania osób fizycznych

w ramach usług bankowości hipotecznej w Banku (...) S.A., który w swoich postanowieniach odwoływał się do kredytów indeksowanych kursem waluty obcej,

w tym (...). To zaś nie pozwala na uznanie, aby postanowienia waloryzacyjne były wystarczająco jednoznaczne.

Przyznanie sobie przez pozwanego jednostronnej kompetencji do swobodnego ustalania kursów przyjmowanych do wykonania umowy prowadzi do wniosku, że były one sprzeczne z dobrymi obyczajami i naruszały rażąco interesy

powodów w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., oceniane na datę zawarcia umowy. Dla uznania postanowienia umownego za niedozwolone wystarczy taka jego konstrukcja, która prowadzi do obiektywnej możliwości rażącego naruszenia interesów konsumenta, przy czym bez znaczenia pozostaje sposób wykonania umowy stron w tym zakresie. Zgodnie

z art. 385² k.c. ewentualna abuzywność postanowień umowy podlega badaniu na datę jej zawarcia z uwzględnieniem towarzyszących temu okoliczności i innych umów pozostających w związku z umową objętą badaniem. Bez znaczenia jest więc, jakie możliwości mieli powodowie w zakresie ewentualnej zmiany warunków spłaty określonych w umowie.

Bezzasadne było prowadzenie postępowania dowodowego w kierunku wykazania, czy kursy walut (...)/PLN według których dochodziło do rozliczenia stron z umowy kredytu stanowiły kursy rynkowe, jak też te kursy się kształtowały w porównaniu do innych Banków, zależności kursu ze zmianami na rynku walutowym, czy w końcu stosowanej praktyki rynkowej.

Postanowienia umowy wskazywały na dwa rodzaje kursów – pierwszy do ustalenia wysokości kredytu w tej walucie po jego wypłacie w walucie polskiej oraz drugi do ustalenia wysokości kolejnych rat spłaty w PLN. Pierwszy z nich określono jako kurs kupna, a drugi – jako kurs sprzedaży (...). Jak wiadomo powszechnie, kurs kupna to w pewnym uproszczeniu kurs, po którym deklarowane jest kupno danej waluty, a kurs sprzedaży to kurs, po którym deklarowana jest jej sprzedaż, względnie kursy, według których będą rozliczane takie transakcje. Kurs kupna z reguły jest niższy od kursu sprzedaży, a że tak było zawsze w okresie wykonywania umowy stron potwierdza opisany powyżej sposób ustalania ich wysokości w pozwanym Banku. Różnica między tymi kursami, czyli tzw. spread walutowy, w uproszczeniu powinien zawierać w sobie koszt zakupu waluty i marżę (zysk) towarzyszący jej sprzedaży. Naliczenie spreadu ma ekonomiczne uzasadnienie w przypadku rzeczywiście zawieranych transakcji kupna i sprzedaży waluty, gdzie są ponoszone rzeczywiste koszty i można oczekiwać wynagrodzenia za rzeczywiście powzięte czynności. Nie ma natomiast uzasadnionych podstaw stosowanie spreadu przy rozliczaniu wypłaty i spłaty kredytu udzielanego, wypłacanego i spłacanego w walucie polskiej, a jedynie waloryzowanego kursem waluty obcej. W przypadku takiego kredytu nie dochodzi bowiem do żadnych realnych transakcji walutowych związanych bezpośrednio z udzieleniem kredytu, a jedynie do szeregu obliczeń matematycznych, których celem jest określenie wartości kredytu udzielonego w PLN oraz wartości poszczególnych rat spłaty według miernika wartości, jakim jest kurs waluty obcej. Stosowanie w tym celu różnych kursów nie ma zatem racjonalnego uzasadnienia. Bank nie ponosi bowiem żadnych kosztów zakupu

waluty w celu wypłaty konkretnego kredytu udzielanego w złotych, ani kosztów jej sprzedaży na rzecz kredytobiorcy i nie powinien również oczekiwać ich zwrotu, jak i dodatkowego wynagrodzenia (zysku) z tytułu takich czynności.

W umowie nie zostały sprecyzowane jasne i obiektywne kryteria ustalania przez bank kursu waluty, przyjmowanego do rozliczania wypłat i spłat kredytu w sposób, który pozwalałby kredytobiorcy na weryfikację poprawności kursu, a co za tym idzie sprawdzenie wysokości żądań banku (np. przez odwołanie do parametrów finansowych publikowanych lub znanych powszechnie). Brak takiej możliwości i zastrzeżenie dla banku wyłącznej kompetencji do ustalania wysokości kursu, według którego będzie rozliczana spłata kredytu i ustalana wysokość zobowiązania kredytobiorcy, jawiłyby się zatem jako rażąco naruszające interesy powodów. Narażałyby ich bowiem na niczym w zasadzie nieograniczone żądania banku co do spłaty udzielonego kredytu i jego wysokości, zależne wyłącznie od kursu waluty, do której waloryzowany jest kredyt, a którego wysokość zależy od woli banku.

Oceny tej nie zmienia sposób, w jaki bank pozyskuje środki na kredyty, czy też sposób wykazywania ich w sprawozdaniach finansowych lub – najogólniej rzecz ujmując – sposób księgowania. Powtórzyć trzeba, że w przypadku umowy, której przedmiotem jest udzielenie kredytu w walucie polskiej, kurs waluty obcej jest stosowany jedynie w celu waloryzacji zobowiązania, a między kredytobiorcą a bankiem nie dochodzi w istocie do żadnych rozliczeń walutowych i powstania związanych z tym kosztów.

Skutkiem uznania zapisów umowy wymienionych § 2 ust. 2, § 7 ust. 1 umowy, aneksie nr 1/2012 oraz §8 ust. 3, § 9 ust. 4, §10 ust. 4 i 5, §11 ust. 4, § 12 ust. 3, § 13 ust. 4 regulaminu za niedozwolone jest wyeliminowanie ich z tej umowy. Wskutek wyeliminowania zawartych w umowie klauzul abuzywnych, brak jest wyraźnie oznaczonych zapisów dotyczących mechanizmu ustalania kursu waluty, jaki miałby być przyjmowany do ustalania wysokości rat spłaty w złotych polskich w kolejnych terminach płatności oraz rozliczenia wysokości pozostałego do spłaty zadłużenia powodów.

Zgodnie z aktualnym poglądem wyrażonym w orzecznictwie, klauzulę waloryzacyjną traktuje się jako główne świadczenie kredytobiorcy, gdyż wpływa ona na wysokość tego świadczenia (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2019 r. sygn. akt: I CSK 242/18, legalis nr 1966950, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 08 sierpnia 2019 r., I A Ca 126/19). Zatem, w odniesieniu do przeliczenia należności stron brak jest możliwości zastępowania niedozwolonych klauzul umownych przepisami o charakterze ogólnym, które są przepisami dyspozytywnymi. Pogląd ten został wypracowany w oparciu o związanie wszystkich sądów Unii Europejskiej wykładnią dyrektywy 93/13/EWG dokonaną przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 3 października 2019 r. w sprawie C -260/18. (...) podtrzymał pogląd, że w przypadku ustalenia, że w umowie zostało zawarte postanowienie niedozwolone w rozumieniu dyrektywy, skutkiem tego jest wyłącznie wyeliminowanie tego postanowienia z umowy, chyba że konsument następnie je zaakceptuje. Jedynie w drodze wyjątku możliwe jest zastosowanie w miejsce postanowienia niedozwolonego przepisu prawa o charakterze dyspozytywnym. Wyjątek ten obejmuje sytuacje w której jest zgoda stron na jego zastosowanie oraz okoliczność, że brak takiego zastąpienia skutkowałby upadkiem umowy i niekorzystnymi następstwami dla konsumenta, który na takie niekorzystne rozwiązanie się nie godzi.

Dotychczas, orzecznictwo usuwając z umowy klauzule abuzywne odwoływało się do norm ogólnych prawa cywilnego, zastępując klauzulę waloryzacyjną średnim kursem walut obcych prezentowanym przez Narodowy Bank Polski czy też innych kursów walut wskazywanych przez strony w umowie. Zgodnie ze stanowiskiem (...) nie jest możliwe zastąpienie postanowienia niedozwolonego przez odwołanie się do norm ogólnych prawa cywilnego, gdyż spowodowałoby to ingerencję, mogącą wpłynąć na równowagę interesów, powodując nadmierne ograniczenie swobody zawierania umów. Zresztą, pozostawałoby to także w sprzeczności z bytem klauzuli waloryzacyjnej jako świadczenia głównego kredytobiorców.

Zatem należy rozważyć, czy umowa łącząca strony może być utrzymana bez niedozwolonych klauzul, czy też nie jest to możliwe i należy ustalić nieważność umowy.

W ocenie Sądu brak jest przesłanek do uznania przedmiotowej umowy o kredyt za nieważną. W myśl przepisu art. 385¹ § 2 k.c. należało wyeliminować postanowienia umowne o charakterze niedozwolonym składające się na klauzulę waloryzacyjną uznając, że udzielony kredyt stanowił kredyt złotowy niezawierający takiej klauzuli.

Za możliwością utrzymania umowy przemawia okoliczność, że po wyeliminowaniu z umowy postanowień niedozwolonych, nadal znana jest kwota kredytu (252.400 zł), cel kredytu, okres i termin spłaty, wysokość prowizji oraz oprocentowanie. Zatem, tak skonstruowana umowa w pełni spełnia przesłanki umowy kredytu w świetle prawa bankowego i pozostaje zgodna z zasadą swobody kształtowania stosunków umownych, nie naruszając tym samym zasad współżycia społecznego. W tym miejscu wskazać należy, że eliminacja klauzul abuzywnych czyni zadość celu przepisów odnoszących się do niedozwolonych klauzul umownych w zakresie wyłącznego niestosowania tych postanowień, gdyż umowa powinna nadal obowiązywać bez jakichkolwiek innych zmian, o ile jest to prawnie możliwe (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2017 r. sygn. akt: II CSK 803/16.)

Podnieść należy, że zgodnie z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG należy dążyć do osiągnięcia stanu niezwiązania konsumenta nieuczciwymi postanowieniami umownymi, przy jednoczesnym utrzymaniu w mocy umowy. Zatem po wyeliminowaniu wskazanych postanowień umowa stron nadal może być wykonywana bez zmiany charakteru jej głównego przedmiotu. Głównym przedmiotem umowy kredytu jest bowiem zobowiązanie banku do udostępnienia kredytobiorcom na czas oznaczony kwoty środków pieniężnych na ustalony cel i zobowiązanie kredytobiorcy do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu (art. 69 pr. bank.).

Wobec powyższego, ostatecznie umowę o kredyt zawierającą klauzule waloryzacyjne należy traktować jako kredyt złotowy, oprocentowany według przewidzianej umownie stawki LIBOR, przy czym, powołując się na wykładnię w powołanej sprawie C – 260/18 nie ma znaczenia to, że Bank najprawdopodobniej nie ustaliłby wysokości oprocentowania według stawki LIBOR.

W ocenie Sądu, postanowienia umowne dotyczące upoważnienia banku do naliczania kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego nie zostały uzgodnione indywidualnie z powodami, bowiem nie mieli oni żadnego wpływu na ukształtowanie umowy w tym zakresie.

Postanowienia te zostały sformułowane w sposób niejasny i niejednoznaczny. Mechanizm ustalania wysokości opłaty z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego został ukształtowany przez Bank w ten sposób, że obowiązek jej zapłaty miał ustać, gdy w dacie płatności kosztów ubezpieczenia kredytu saldo zadłużenia obniży się do kwoty niższej lub równej 211.168 zł, przy czym wartość opłaty określono jako procent różnicy pomiędzy wysokością salda kredytu w danej dacie a 80 % wartości nieruchomości będącej przedmiotem zabezpieczenia umowy kredytu (por. § 9 ust. 7-11 umowy oraz § 7 ust. 5-8 regulaminu). Przy takiej konstrukcji zapisu umownego, powodowie nie mieli realnej możliwości po upływie 36 miesięcy przewidzenia wysokości należnej opłaty. Opłata ta miała wynikać z wysokości świadczenia głównego w postaci salda kredytu które, w zależności od tabeli kursów walut, ulegało stosownej zmianie. Analogicznie jak w przypadku klauzuli waloryzacyjnej prowadzi to do uznania przedmiotowego zapisu jako sprzecznego z dobrymi obyczajami i w sposób rażąco naruszającego interesy kredytobiorców. (por. wyrok (...) z dnia 24 sierpnia 2012 r., sygn. akt XVII AmC 2600/11). W ocenie Sądu, tak skonstruowana opłata ubezpieczenia z tytułu niskiego wkładu własnego rażąco narusza interesy konsumentów poprzez obciążenie ich nieuzasadnionymi kosztami. Odnosząc się zaś do kosztów ubezpieczenia w kwocie 1.602 zł za pierwsze 36 miesięcy ochrony ubezpieczeniowej, wskazać należy, że podstawą wyliczenia tej opłaty była także kwota kredytu wyliczona według kursu kupna (...), ustalonego przez bank. Ponadto pozwany nie przedłożył umów ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (vide: pismo –k. 680-681), a tym samym nie wykazał celowości pokrycia tych kosztów przez powodów. Powodowie nie znali treści umów ubezpieczenia zawartych przez bank z ubezpieczycielami. Podkreślenia wymaga to, że aby wywołać skutek w postaci obciążenia kredytobiorców kosztami, czynności banku powinny mieć charakter celowy. Ciężar bowiem udowodnienia obowiązku pokrycia kosztów przez powodów spoczywał na banku zgodnie z art. 6 k.c.

Jak wskazano wyżej, zgodnie z treścią przepisu art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnie indywidualnie nie wiążą go, jeśli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. W niniejszej sprawie już samo nieprzedstawienie powodowi treści umowy ubezpieczenia uznać należało za dokonane z naruszeniem dobrych obyczajów. Wbrew twierdzeniom strony pozwanej nieudzielenie stronie powodowej informacji o treści stosunku ubezpieczenia, a w szczególności pozbawienie powodów możliwości zapoznania się z ogólnymi warunkami ubezpieczenia niskiego wkładu własnego celem uzyskania przez nich wiedzy, jaki był rzeczywisty zakres ochrony ubezpieczeniowej, jakie wypadki zostały objęte tą ochroną oraz jakie są ewentualne wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela, nie usprawiedliwiał fakt, że powodowie nie byli stroną umowy ubezpieczenia. To oni wszakże mieli pokrywać koszty ubezpieczenia.

Okoliczności tej nie zmienia fakt, że mocą postanowień aneksu nr (...) z 10 lipca 2014 r. który wszedł w życie 8 sierpnia 2014 r., postanowiono, że regulamin w zakresie odnoszącym się do opłaty z tytułu refinansowania kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu nie mają zastosowania do umowy. Albowiem do tej daty, bank pobrał z tego tytułu kwotę 8.915 zł (por. zaświadczenie k. 72), zaś po tej dacie w miejsce ubezpieczenia niskiego wkładu własnego aneksem wprowadził prowizję za zwiększenie ryzyka banku z tytułu występowania niskiego wkładu własnego. Postanowienia aneksu nr (...) dotyczące prowizji w swojej treści są bardzo zbliżone w postanowień regulaminu. Ponadto prowizja ta miała wynikać z wysokości salda kredytu które, w zależności od tabeli kursów walut, ulegało stosownej zmianie. Z tytułu prowizji bank pobrał od powodów kwotę 7.349,95 zł (por. zaświadczenie k. 72).

W ocenie Sądu, opisane powyżej postanowienia umowne oraz postanowienia aneksu nr (...) w zakresie kwestionowanym stanowią niedozwolone klauzule umowne, a zatem są one bezskuteczne względem powodów. Jednocześnie usunięcie z umowy niedozwolonych postanowień nie powoduje jej nieważności, umowa bowiem może być dalej wykonywana.

Podstawą dochodzonego roszczenia o zapłatę stanowiły przepisy art. 410 § 1-2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. Zgodnie z art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. W myśl natomiast art. 410 § 1 i 2 k.c. przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Sąd zasięgnął opinii biegłej z zakresu bankowości M. M. w celu wyliczenia wysokości zobowiązania powodów z tytułu zaciągniętego kredytu przy założeniu, że umowa kredytu hipotecznego była wiążąca z pominięciem niedozwolonych postanowień umownych dotyczących indeksowania kwoty kredytu i rat kredytu do (...) według kursów wyznaczonych przez pozwanego tj. że kredyt był zaciągnięty w złotych polskich i podlegał spłacie w złotych z oprocentowaniem zastosowanym przez pozwanego oraz różnicy pomiędzy kwotą rzeczywiście uiszczoną przez powodów, a kwotą którą powodowie uiszciliby, gdyby kredyt został rozliczony z pominięciem klauzul indeksacyjnych za okres od 04 września 2008 r. do 05 lutego 2018 r.

Sporządzona opinia w sposób obrazowy i wyczerpujący przedstawia wyliczenie kwoty nienależnie uiszczonego świadczenia, przy czym opinia ta nie budzi co do dokonanych obliczeń wątpliwości. W tym miejscu należy wskazać, że Sąd pominął wniosek dowodowy pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego oraz dowód z opinii uzupełniającej biegłego – jako nieistotny dla rozstrzygnięcia sprawy na podstawie (...)§1 pkt 2 k.p.c. Pominięcie dowodu zgłoszonego przez stronę jest bowiem dopuszczalne wtedy, gdy okoliczności sporne, na które dowód powołano zostały dostatecznie wyjaśnione. (por. wyroki SN: z 19.12.2012 r. II CNP 41/12; 12.01.2005 r. I CK 451/04; 5.02.2009 r. II UK 176/08; 13.12.2010 r. III SK 16/10).

Rozliczenie kredytu dokonano, przy założeniu, że umowa nie zawiera klauzuli indeksacyjnej, a kredyt jest oprocentowany według stawki i z zastosowaniem marż pozwanego zawartych w umowie kredytowej i podlega spłacie w ratach wskazanych w umowie oraz harmonogramie spłat stanowiących integralną jej część.

Z opinii biegłego wynika, że powodowie w okresie od 4 września 2008 r. do 5 lutego 2018 r. wpłacili na rzecz banku:

- łącznie 53.806,29 PLN,

- oraz 23.976,27 CHF.

Łączna wartość rat kredytu (kapitału i odsetek), które powodowie zobowiązani byłiby uiścić na rzecz pozwanego ww. okresie przy założeniu, że nie są związane postanowieniami abuzywnymi, przy jednoczesnym uwzględnieniu pozostałym postanowień umowy wynosiłaby 79.277,62 PLN.

Zatem, **różnica** pomiędzy łączną wysokością rat kapitałowo-odsetkowych uiszczonych przez powodów na podstawie przedmiotowej umowy, a łączną wysokością rat kredytu (kapitału i odsetek, które powodowie byłiby zobowiązani uiścić na rzecz pozwanego) od 4 września 2008 r. do 5 lutego 2018 r. przy założeniu, że saldo nie uległo indeksacji do waluty (...), kredyt jest oprocentowany według stawki i marży pozwanego wskazanych w umowie kredytowej z późniejszymi zmianami, kredyt podlegał spłaci zgodnie z umową z pominięciem abuzywnych postanowień wynosi: 20.538,84 PLN oraz 11.388,54 CHF.

Wskazać należy, że strony zawarły porozumienie, że powodowie mogą dokonywać spłat rat w (...). Z uwagi na pominięcie indeksacji kredytu, powodowie mogą żądać nadpłaty z tego tytułu w walucie, w której spełniali świadczenie, tj. w walucie (...). Biegły w tym zakresie dokonał prawidłowych wyliczeń. Z uwagi na pominięcie indeksacji kredytu, każda rata uiszczona w (...) winna być przeliczona na równowartość kredytu w PLN według kursu średniego NBP, wynik nadpłaty następnie powinien być przeliczony na (...) (w chwili zawarcia aneksu obowiązywał już przepis art. 358 k.c.). Zatem powodom zatem należy się zwrot kwoty 20.194,77 zł oraz kwoty 11.388,54 CHF.

Nadto, powodowie pokryli koszty ubezpieczenia z tytułu niskiego wkładu własnego w wysokości 8.915 zł oraz prowizję w kwocie 7.349,95 PLN i należało również uznać, że koszty poniesione przez powodów z tego właśnie tytułu podlegają zwrotowi. Jak wskazano wyżej pozwany dopuścił się rażącego naruszenia interesu konsumenta poprzez wprowadzenie niejasnej, abuzywnej klauzuli umownej nakładającej na powodów obowiązek uiszczania powyższych kosztów, skoro sposób ich naliczania odwołuje się do Tabeli Kursów banku. Ponadto pozwany nie wykazał celowości obciążenia powyższymi kosztami powodów.

Mając na uwadze powyższe, wobec bezskuteczności postanowień umowy i regulaminu, zasądzono od pozwanego na rzecz powodów:

- kwotę 20.194,77 zł oraz kwotę 11.388,54 CHF z tytułu nadpłaty w ratach w okresie od 04 września 2008 r. do 05 lutego 2018 r.

- kwotę 8.915 zł tytułem zwrotu pobranych składek ubezpieczenia kredytu z niskim wkładem,

- kwotę 7.349,95 zł tytułem prowizji pobranej przez bank za pokrycie niskiego wkładu własnego.

Wskazać należy, że zarzut przedawnienia roszczeń podniesiony przez pozwanego Bank jest bezzasadny. Zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa, w przypadku dochodzenia zwrotu uiszczonych rat kapitałowo-odsetkowych na podstawie konstrukcji świadczenia nienależnego okres przedawnienia wynosił 10 lat zgodnie z art. 118 k.c. W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustawach (Dz.U.2018.1104 z dnia 8 czerwca 2018 r.) termin przedawnienia wynosi 6 lat. Zgodnie z art. 5 ust. 2 cytowanej ustawy, jeżeli termin przedawnienia jest krótszy niż według przepisów dotychczasowych, bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Niewątpliwie według dotychczasowych przepisów, termin przedawnienia nie upłynął. Pozew w niniejszej sprawie został wniesiony w dniu 14 kwietnia 2020 r., ponadto pismem

z dnia 03 sierpnia 2018 r. powodowie złożyli wnioski o zaniechanie próby ugodowej, a żądanie zapłaty dotyczyło zwrotu świadczeń od dnia 01 września 2008 r. do 04 czerwca 2010 r. (zatem doszło do skutecznego przerwania terminu przedawnienia).

Ponadto nie zachodzi żadna przesłanka negatywna żądania zwrotu nienależnego świadczenia. Powodowie nie wiedzieli, że świadczą bez podstawy prawnej. Ponadto świadczyli w przymusowej sytuacji – zaniechanie świadczenia wiązało się z oświadczeniem o wypowiedzeniu umowy przez bank, z wszystkimi negatywnymi tego dla powodów konsekwencjami.

O obowiązku zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie orzeczono na podstawie art. 481 k.c. Kwoty 20.194,77 zł oraz kwotę 8.915 zł i kwotę 7.349,95 zł zasądzono z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od 13 września 2018 r. do dnia zapłaty czyli po upływie 30 dni od doręczenia pisma z dnia 27 lipca 2018 r. (przyjęto, że bank najpóźniej otrzymał pismo w dniu 13.08.2018 r. – k., 57). Mając na uwadze okoliczności sprawy i charakter problemu, który wymagał dokonania analizy, w ocenie Sądu termin 30 dni był odpowiedni na spełnienie świadczenia.

Z kolei odsetki od kwoty 11.388,54 CHF zasądzono od dnia 11 maja 2021 r. do dnia zapłaty. W dniu 26 kwietnia 2021 r. doręczono pozwanemu żądanie, a zatem termin 14 dni był odpowiedni na spełnienie świadczenia.

Z powyższych względów na podstawie powołanych przepisów orzeczono jak w pkt I _ VIII wyroku.

Orzeczenie o kosztach procesu w pkt IX wyroku Sąd oparł na treści przepisu art. 100 k.p.c. W oparciu o powyższy przepis, mając na uwadze, że żądanie powodów zostało w przeważającej części uwzględnione, Sąd nałożył na pozwanego obowiązek zwrotu wszystkich kosztów procesu, poniesionych przez powodów.

Na koszty procesu poniesione przez powodów składały się: opłaty za udzielone pełnomocnictwo w wysokości 34 zł, opłata sądowa od pozwu w wysokości 1.000 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 5.400 zł, wydatki na wynagrodzenie biegłego w kwocie 971,70 zł.

Sąd na podstawie art. 186 par. 2 k.p.c. zasądził od pozwanego na rzecz powodów koszty postępowania wywołane próbą ugodową, albowiem pozwany nie stawiał się na posiedzenie i nie usprawiedliwił swojej nieobecności. Koszty obejmują: opłatę sądową od wniosku 40 zł i wynagrodzenie pełnomocnika powódki 240 zł, opłatę skarbową 34 zł. Ponadto wynik procesu uzasadnia obciążenie pozwanego powyższymi kosztami (pkt X wyroku) .

sędzia Ewa Oknińska